

Максименко В. А., здобувачка вищої освіти обліково-фінансового факультету
Шейко Я. В., здобувачка вищої освіти обліково-фінансового факультету
Науковий керівник - **Бурковська А. В.**, канд. екон. наук, доцент, доцент
кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ІНФЛЯЦІЯ В УКРАЇНІ 2022-2024 РОКІВ

Інфляція є економічним показником, що характеризує зміну вартості товарів і послуг протягом визначеного періоду. Вона проявляється у зростанні середнього рівня цін на споживчому ринку. Визначається вона як процес поступового підвищення загального рівня цін, що супроводжується зниженням купівельної спроможності національної валюти. У контексті української економіки це означає зменшення купівельної спроможності гривні.

Падіння вартості гривні призводить до зростання кількості грошових одиниць, необхідних для придбання того самого обсягу товарів або послуг. Таким чином, інфляція кількісно виражає рівень збільшення грошових витрат, необхідних для забезпечення споживчих потреб [1].

Принцип дії інфляції можна проілюструвати на прикладі: якщо у 2022 році інфляція в Україні становила 26,6% (табл.1), це означає, що вартість споживчого кошика, яка на початку року дорівнювала 100 гривням, до кінця року зросла до 126,6 гривні [2].

Основними причинами інфляційних процесів є:

- Збільшення вартості сировини.
- Зростання попиту на товари та послуги.
- Інфляційні очікування.
- Тінізація економіки.
- Наявність монополізму тощо.

Помірний рівень інфляції не є загрозливим для економіки. Навпаки, прогнозоване зростання цін може сприяти економічному розвитку, стимулюючи інвестиції, кредитування та споживання. Для підтримання стабільної інфляції багато країн застосовують режим таргетування інфляції, за якого держава визначає цільовий рівень інфляції на майбутній період і зобов'язується його дотримуватися.

В Україні основну роль у регулюванні інфляції відіграє Національний банк України (НБУ), який використовує облікову ставку як головний інструмент впливу. Підвищення облікової ставки робить кредити дорожчими, а депозити вигіднішими, що сприяє зниженню інфляційного тиску та уповільненню темпів знецінення грошей.

Інфляція призводить до знецінення грошей, тобто зменшення їх купівельної спроможності. Зростання цін супроводжується зниженням вартості грошей, а вищий рівень інфляції означає ще більші втрати купівельної спроможності [3].

Індекс споживчих цін (ІСЦ), також відомий як індекс інфляції, є економічним показником, що демонструє середню зміну вартості товарів і послуг, які домогосподарства купують для особистого використання, це своєрідний "виміррювач", що відображає темпи зростання вартості життя в країні [4]. У 2023 р. індекс споживчих цін становив в Україні 105,1% [5], а у липні та серпні 2023 р. цей показник був навіть меншим 100%. Найменше значення індексу споживчих цін за 10 місяців 2024 року зафіксовано у липні місяці (100,0%).

Таблиця 1 Індеси споживчих цін з 2022 по 2024 рр., %

Місяць року	Рік		
	2022	2023	2024
січень	101,3	100,8	100,4
лютий	101,6	100,7	100,3
березень	104,5	101,5	100,5
квітень	103,1	100,2	100,2
травень	102,7	100,5	100,6
червень	103,1	100,8	102,2
липень	100,7	99,4	100,0
серпень	101,1	98,6	100,6
вересень	101,9	100,5	101,5
жовтень	102,5	100,8	101,8
листопад	100,7	100,5	
грудень	100,7	100,7	
За рік	126,6	105,1	108,4

Джерело: побудовано авторами із застосуванням [5]

Найвищий рівень інфляції у досліджуваному періоді спостерігався в 2022 році – 126,6%. Це відбулося через початок повномасштабної війни, паніку і ажіотаж серед населення, зростання попиту і зростання вартості сировини.

Отже, інфляція впливає на курс національної валюти в бік його зниження. Тому для стабілізації курсу гривні, збереженні її купівельної сили, Національний банк України має продовжувати проведення виваженої грошово-кредитної політики, якісно застосовувати антиінфляційні заходи, у тому числі і режим інфляційного таргетування.

Список використаних джерел:

1. Інфляція: що це таке, як вона працює та як впливає на нас. URL:<https://ucap.io/inflation-explained/>
2. Що таке інфляція? Як зберегти свої гроші? URL: <https://ideabank.ua/uk/experts/shcho-take-inflyatsiya-yak-zberehty-svoyi-hroshi>
3. Що таке інфляція та як вона впливає на мене? URL: <https://www.cointocoin.com.ua/post/shcho-take-infliatsiia>
4. Індекс інфляції у 2024 році: дані Держстату. URL:<https://fakty.com.ua/ua/ukraine/ekonomika/20241112-indeks-inflyacziyi-u-2024-roczii-dani-derzhstatu/>
5. Індекс інфляції в Україні 2024. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/>